

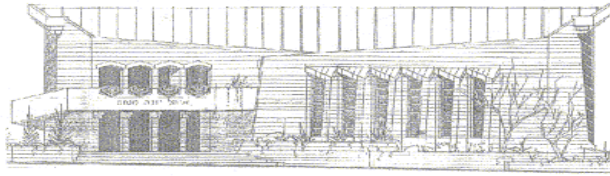
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה מאת הרב דוד אברהם ספקטור לפי בשלח תשע"א בנושא: מה תצַעַק אֵלַי - ביקור במעון לאוטיסטים

שבת שלום. מסופר על יהודי עני שהגיע לרב וביקש ממנו צדקה. אמר לו הרב: אין לי עכשיו כסף, אבל תתפלל למי שהכסף שלו ותבקש מה' פרנסה טובה. השיב לו אותו עני: אבל אני לא יודע להתפלל. הצטער הרב מאד ואמר לו: אז אתה עני באמת. השבוע הוזמנתי וביקרתי במעון לאוטיסטים כאן בשכונה ולמדתי שם כמה אנחנו עשירים באמת, שאנחנו יודעים להתפלל את כל התפילה, לבטא את כל המילים בצורה ברורה ומובנת ויכולים להיות מחוברים ולא מנותקים לכל מילה ומשפט שבתפילה. יש כאלה שבשבילם זה לא מובן מאליו. אמנם הם מאד מאד רוצים להתפלל ולכן הזמינו אותי לשם, למעון לאוטיסטים מגיל 18 עד גיל 50, כדי לברר איתם מי ומי ההולכים. מי יכול להיות ש"ץ ומי יכול להצטרף למנין, כדי להיות בין העשרה הראשונים שמאפשרים אמירת דברים שבקדושה כמו קדיש, ברכו וקדושה. זאת הייתה חוויה מיוחדת ולא פשוטה כלל וכלל. אמנם קראתי לפני-כן קצת ספרות מקצועית בנושא וגם ספרות הלכתית רלוונטית, אבל המציאות היא שונה וחזקה מהכל. נפגשתי שם משך כשעתיים אישית עם כמעט כל אחד ואחד מהחוסים בצל המעון המופלא, המנוהל על ידי צוות מקצועי, שעובד במסירות גדולה, באהבה רבה ובהבנה עמוקה לצרכי כל אחד ואחד מהדיירים. באמת כל אחד עולם ומלואו וכשם שפרצופיהם שונים כך מצבם האישי שונה מאד אחד מהשני. וממילא היכולת להתפלל שונה מאד. מה שאצלנו הוא אמור להיות דבר פשוט, אצלם זה דבר מורכב. יש ביניהם מעטים שהם מדברים כמעט רגיל ומבינים הכל ויודעים למי מתפללים ומתפללים בעצמם מתוך הסידור וגם בע"פ והם כמעט עצמאיים ונוסעים לעבודה בירושלים. אלה ללא ספק יכולים לשמש כש"ץ וכל-שכן שאפשר לצרף אותם למנין.

ויש ביניהם מעטים שהם מנותקים לגמרי ואינם משיבים כהוגן על שום שאלה בשום דרך של תקשורת (גם לא בשפת סימנים) לא יודעים מה היא תפילה ולמי מתפללים (אפילו שהם מרקע חרדי-דתי) ואפילו שהם מדברים ולפעמים דיבורם ברור. אלה יכולים להיות ב"בית התפילה" (בבית כנסת הזמני שלהם) ולהתפלל לפי יכולתם וליהנות מאוירת הקדושה שבמקום, אבל הם לא יכולים "להצטרף למנין", זאת אומרת להיחשב בין העשרה הראשונים, שמאפשרים אמירת דברים שבקדושה (קדיש, קדושה וברכו) וכל-שכן לא להיות ש"ץ. הם כמו קטן וחרש, שאינו שומע ולא מדבר, פטורים מתפילה. אמנם רוב האוטיסטים שפגשתי הם במצב ביניים, כפי שהגדיר השלחן ערוך (נה"ח) "...שומע ואינו מדבר, הן כפקחין ומצטרפים (למנין)". למעשה רובם כן מדברים, אבל דיבורם לא כל כך ברור ומעט, אבל הם יודעים לענות אמן או אפשר ללמד אותם לומר אמן והם מצטרפים למנין. וכך כתב הרב עובדיה יוסף בשו"ת יחוה דעת (חלק ב סימן ו): "חרש אילם שלמד בבית ספר לחרשים אילמים, ומתנהג כאיש פקח, ויכול גם כן לדבר קצת, אלא שאין מבטאו ברור, (אפשר) לצרף (אותו)... למנין, לקדיש ולקדושה."

וכן פסק כבר בשלחן ערוך הרב (שהוא בעל התניא, בס' נה, יא): "הרוב הם פקחים שיכולים לענות אמן, אין עניית המיעוט (שלא מסוגל לענות אמן) מעכבת, כל שהם בני מצוות והשכינה שורה עליהם..." גם המיעוט שלא יכול לענות אמן מצטרף למנין. שם במעון לאוטיסטים באמת הרגשתי שהשכינה שורה עליהם. אחד מהם, מרקע חסידי, לא מדבר באופן מילולי, ורק בשפת הסימנים והוא השיב לי בפנים מאירות נכון על כל שאלה ע"י סימון בראשו כן או לא.

מהביקור במעון הזה, למדתי הרבה. אנחנו פותחים את תפילת שמונה עשרה: ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך. זה נראה פשוט, מובן מאליו, שהשפתיים נפתחות והפה מסוגל להגיד תהילתך. אבל אחרי שנפגשים עם האוטיסטים פתאום מבינים כמה נפלא זה, שיש לנו את היכולת לדבר. נפגשתי שם לשיחה אישית עם כ-12 אוטיסטים. המשותף של כמעט כולם היה שהם רוצים מאוד להיות חלק מהתפילה בציבור ולענות אמן. וכל-שכן אנו שמסוגלים להתפלל יש לנו להתחזק באמירת אמן כפי שנפסק בשולחן ערוך (אורח חיים סימן כד, סעיף ד, ו): "כשש"צ חוזר התפלה, הקהל יש להם לשתוק ולכוון לברכות שמברך החזן ולענות אמן... ויענו: אמן, אחר כל ברכה, בין אותם שיצאו ידי תפלה, בין אותם שלא יצאו (כיון שהם לא בקיאים בתפלה בלחש), ובכוונה שיכווין בלבם (באמירת 'אמן'): אמת היא הברכה שבירך המברך, ואני מאמין בזה." על כוחה של תפילה, אפילו קצרה, אבל צעקה אמיתית מעומק הלב נלמד מפרשת השבוע (יד, טו): וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֶה תִּצָּעַק אֵלַי דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁעוּ. ומספר במכילתא שה' אמר למשה: "בני טובעים בים והים סוגר ושונוא (מצרים) רודף (אחריהם) ואתה מרבה בתפילה?!" זאת אומרת התפילה הקצרה, הצעקה מעומק הלב הועילה והנס מתרחש ועם ישראל ניצל ונוסע ביבשה בתוך הים כאשר חומת מים מימינם ומשמאלם. יהי רצון שכך יתקבלו כל תפילותינו ברצון.